

El solc infinit

Eduard Marco (Borbotó, l'Horta de València, 1976) és un dels poetes joves amb més rellevància i amb una obra més interessant. Un autor que tant assumeix el llegat literari com obri camins en l'expressió. Un poeta arrelat vitalment a la terra i al país, que manifesta una veu crítica, independent i molt particular, amb una qualitat inqüestionable.

Amb poc de neguit per publicar, de feina pacient i aciençada, i que, en conseqüència, presenta obres d'una elevada depuració, Eduard Marco ens ofereix avui el seu tercer llibre de poe-

sia. Amb anterioritat, publicà en 2004 *La quadratura del cercle* i el 2007 *Càbala*. Amb una personalitat literària independent i singular, són característiques aquestes que el fan destacar en

REFUGI INCÒLUME

EDUARD MARCO

I PREMI CARLES SALVADOR DE POESIA
COL·LECCIÓ «EDICIONS DE LA GUERRA», 84

65 PÀGINES / 978-84-96545-98-4 / 9 EUROS

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2009

un món literari cada vegada menys propens a generar individualitats rellevants. Més: es tracta d'un escriptor profundament arrelat a la terra, en sentit literal, literari i de compromís personal. La seua escriptura s'amara d'aquestes bondats i mostra una riquesa i una fortalesa poc comunes. La formació intel·lectual de l'autor es palesa en l'hàbil domini del llenguatge, de lèxic tan ric com genuí i variat. L'adjectivació esdevé paradoxal i cridanera. Els recursos emprats abunden i contribueixen a que la transmissió del missatge poètic captive el lector; des de jocs de paraules a versos lapidaris, d'una agilitat conceptual sorprenent i amb una forta càrrega simbòlica i metafòrica. Empra el decasil·lab amb naturalitat i elegància, sense forçar gens el ritme ni la naturalitat en la dicció.

Marco atorga al mot poètic una categoria sublim, elevada, amb una plasticitat i una delectació consagratòries. Estima els mots i tota la càrrega que porten a dintre seu. Quasi com si la paraula esdevinguera l'arca on es conserva l'aliança de l'home amb la terra. Poeta solitari i de solituds, pretén fixar «el temps perdut» de la pròpia memòria i del propi temps. Els poemes on recupera aquesta memòria, particularment de la infantesa i primera joventut, resulten senzillament admirables. Hi veiem in-

fluències de l'Estellés que evoca el món rural, del Marc Granell cívic i compromès, però també de la desolació ma-

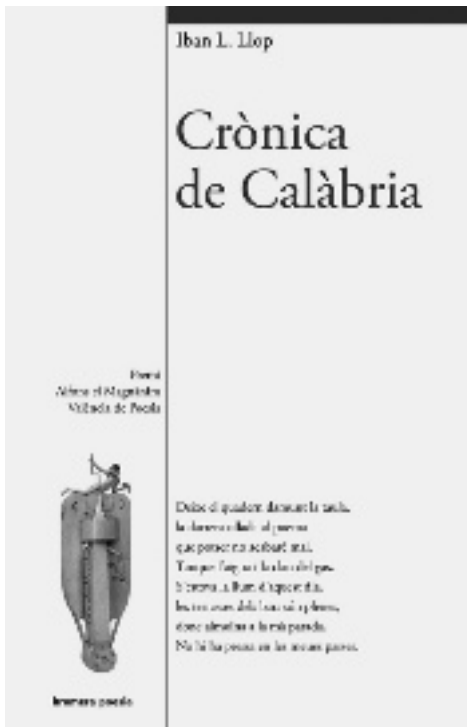
chadiana i coincidències amb lucidesa contemporània de Josep Porcar. Podem destacar també la presència de temes com el tan borgesià i hebreu el desig d'allò desconegut o el de la cambra pròpia –més enllà del sentit woolfià– com a símbol de poder i de consciència de la realitat. Un altre aspecte dels molts destacables el constitueixen els poemes on recupera la veu interior de la persona dins d'un espai i un temps molt determinants, com és el cas del poema IX, «Constants vitals».

La poesia de Marco parla des de l'arrelament vital a la terra i a la memòria o a les memòries que ens han forjat com a persones. Es tracta d'una veu molt directa, molt sincera, que no crea màscares, sinó que deixa molt clar què és allò que manifesta. Tan directa com simbolista, amb un món interior ric, gens hermètic i sí molt propens a cercar complexitats sensorials i anímiques amb el lector. Aquesta obra és un poemari extens i alhora coherent, que pensa la vida, el territori i el país en una simbiosi realista, combativa, conscient de la validesa de la veu poètica com a talaia des d'un reflexionar i, sobretot, actuar davant les circumstàncies presents.

□ Alexandre Navarro
Lletres Valencianes, nº 27

Crònica de l'ocult

Iban L. Llop fa d'aquest llibre una història colpidora i emocionant. Amb l'expressió fresca d'una poesia propera, amb traça qualificada, hi flueixen el drama i els reptes d'un individu espentat a la reflexió i l'aïllament, a la consciència de les pèrdues.

CRÒNICA DE CALÀBRIA

IBAN L. LLOP

PREMI ALFONS EL MAGNÀNIM, 2009

COL·LECCIÓ «BROMERA POESIA», 84

104 PÀGINES / 978-84-98244-36-6 / 14 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2009

Comentar per segona volta un llibre sembla, per a començar, un avantatge clar. Però també afegeix algunes exigències incòmodes. Perquè t'enfronta a unes opinions prèvies i cal revisar-ne el fonament. Alhora toca esbrinar si mantenim cap coherència, mentre avancem pel sinuós matís entre refer les opinions pròpies o plagiar-se-les un mateix. Probablement l'únic que importarà al lector deu ser que mantinguem l'honestedat cap a les impressions que ens ha produït la lectura, i llevat que siga especialment primmirat no sentirà empatia per aquestes preocupacions privades. Encara que si parlem de lectors de poesia no podem calcular amb certesa els límits dels seus interessos.

Iban L. Llop (Castelló de la Plana, 1975) ha viscut durant anys a Itàlia i aplica una mirada sensible al passar vital, per tal de copsar les experiències que animen les confluències humanes que ha-

biten les ciutats. D'allí extrau una veu personal ben impregnada de l'entorn. D'uns colors, d'uns ambients i d'unes anècdotes casuals que lliguen una continuïtat que ens arriba espontània. I ens fa propera la particularitat de l'individu, dels seus sentiments i dels seus entrebancs. Tot això és possible perquè l'autor fa un ús molt adient de l'ofici poètic, que domina i posa en pràctica sense caure en estridències ni amaneraments.

Crònica de Calàbria explica com les circumstàncies arrossegueu el seu protagonista cap a la necessitat de ser protegit, de renunciar al trànsit lliure, a l'autonomia i a la improvisació del desig. D'amagar-se davant de l'amenaça física directa a la pròpia vida. Sense heroisme ni grandiloqüència, la història d'una víctima que ha de refer la seua vida amb el que puga dur a les mans. Sense les habituals cadenes del costum, condemnat a la gàbia que l'empara. Una història d'acció que amb la contemplació poètica esdevé més profunda i més capaç de ser compartida, compadida. La crònica oculta, tendra i fràgil, se centra en el valor creixent de la llibertat en esdevenir conscients dels seus límits estrets, en patir vigilància o amenaça. Més enllà d'unes descripcions i relats escaients però circumstancials.

Un individu quasi ofegat per una societat malalta de corrupció i violència, i els seus intents de perseverar amb la vida. Des de la construcció dels versos amb mètriques diverses, als apunts quotidians sobre l'oratge, els sentiments, la relació amb els llibres o sobre la tasca d'escriure, tot trenat per a contribuir al conjunt. Un llibre fresc, emocionant i atractiu, consistent i amb bona cosa de moments intensos. Per reprendre el fil inicial, una segona lectura de la *Crònica de Calàbria* que Llop ha escrit ofereix l'avinentesa d'aprofundir el gaudi amb més llibertat. Perquè és un llibre bo de llegir i de rellegir. I de recomanar, és clar.

□ *Eduard Ramírez*
Lletres Valencianes, n° 27

Poética de lo misceláneo

Anne Carson (Toronto, 1950). Su primer libro fue *Eros the Bittersweet*, pero hasta *Autobiography of Red* no consiguió irrumpir en el panorama literario al vender miles de copias de su poemario. Antes había publicado *Plainwater: Essays and Poetry* y *Glass, Irony and Gog*. Con *The Beauty of the Husband* fue galardonada con el T.S.Eliot. Últimamente ha publicado *Decreation*.

HOMBRES EN SUS HORAS LIBRES

ANNE CARSON

TRADUCCIÓN DE JORDI DOCE

COL·LECCIÓ «LA CRUZ DEL SUR»

392 PÁGINES / 978-84-8191-827-4 / 25 EUROS

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2009

Hombres en sus horas libres comienza con un artículo sobre el tratamiento del tiempo en Tucídides y V. Woolf a propósito de la guerra. Aparte de la sorpresa de encontrarse con este texto en un libro de poemas, en realidad Carson planta frente al lector la bandera de su poética, una continua fluctuación entre verso y prosa que selecciona temas y autores variados, a los que impone un punto de vista reflexivo y, sin embargo, con una sabiduría decididamente vitalista. Buena parte de las numerosas inmersiones textuales proceden del mudo greco-latino clásico; aunque, por ejemplo, no faltan calas sobre Artaud o Tolstoi y otros. El texto sobre Tucídides pone en la balanza una contraposición, que también va a constituirse en visión compartida por Carson, entre lo históricamente comprobable y lo fútil, lo efímero, lo que pertenece al ámbito de lo cotidiano. Así, igual que en el texto mencionado se data un hecho «matemáticamente» según el tiempo en tres comarcas griegas (Argos, Esparta y

Atenas) frente a la vaguedad «principio de la primavera... a la hora del primer sueño», se contraponen diarios, acontecimientos y fechas a momentos íntimos que se niega a compartir por no ocasionar un revuelo de preguntas y angustias en los demás; unos momentos que no niega al poema, en cambio. En este sentido, el poema «Nueva Norma» –donde repite versos de su anterior trabajo *Ivory and God*– es un claro avance; lo que es una nevada para otros, para ella es: «Las ramas // tintinean (...) Su imperio de ramas resbaló contra el aire / ¿La noche de los garfios? (...) La ardilla dio otro salto a una rama más baja / y atrapó un colgador de lágrimas.» El sujeto poético sabe que para que la vida avance debe retener esos instantes y plasmarlos en el poema. No se trata de negarse vivencias, sino de paladearlas en silencio dejando que la cotidianeidad fluya para los demás. Este planteamiento se explicita de nuevo en «Hombres de TV: Safo», cuando dice: «día de rodaje en la Plaza de la Concordia / me doy cuenta de que las hojas del Jardín han cambiado / de la noche a la mañana, // pero no se lo digo a nadie / por miedo a tener problemas con la continuidad.»

Las impresiones no son, como se puede colegir, solamente observaciones de lo natural; el ensayo sobre textos antiguos y contemporáneos también está presente: Safo, el error, la fenomenología o «Ensayo sobre aquello en lo que más pienso», donde reflexiona sobre la *Retórica* de Aristóteles o la falta de sujeto de una oración.

Este ir y venir entre los escritos de otros y el presente vivido lleva a Carson a múltiples visitas y acercamientos al mundo clásico –reforzados por su tarea docente: Tucídides, Safo a quien revive y ha traducido en otros trabajos–, Aristóteles... No obstante, no olvida sus «circunstancias» culturales, y alude a Derrida, o comenta a Artaud, o escribe impagables poemas sobre el paso del tiempo a partir de la pintura de Hoper y de pensamientos de San Agustín: son «confesiones».

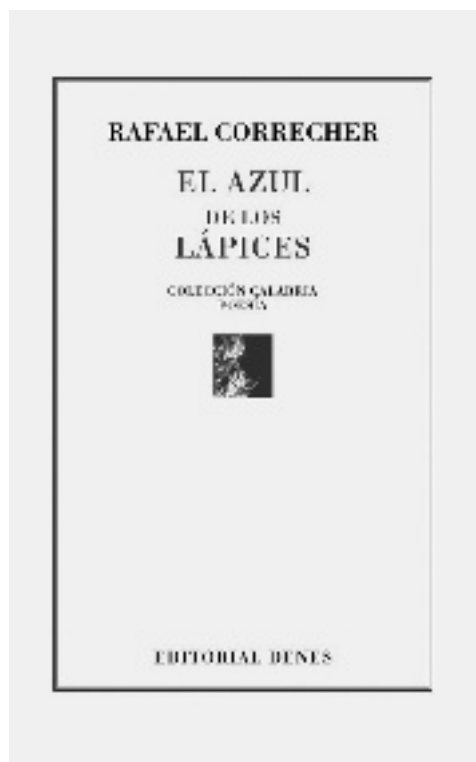
Quizá esta poética de lo cotidiano se base en una personalidad ocupada en vivir, en constatar que, a pesar de la vida misma, hay que seguir adelante.

Sorprende a menudo la innovación léxica ya que enlaza cadenas de sinónimos, introduce diálogos, reitera salmódicamente palabras, disemina el verso formando escaleras y trufa sus versos con citas, como en «Suntuosa indigencia», donde entre los versos fracturados aflora la voz de Dickinson y Higginson en una suerte de comentario de cartas cruzadas entre ambos. O en «Catulo: Carmina», donde repite el modelo compositivo comentando y glosando el poema a Lesbía.

No sorprende menos la disposición textual del poema, pues aparte de trabar sus versos con textos de otros autores, no se limita a la clásica sucesión de versos, sino que experimenta –sin llegar al caligrama–. En resumen, equilibrio entre lo hermenéutico y lo vital, fuerza, metáfora, e investigación poética.

Indicios

Avalado por el premio César Simón, llega a las librerías *El azul de los lápices*, de Rafael Correcher. Percibimos que en el autor reside un decir poético más hondo de lo que resuelve plasmar en este libro. Pero la simiente de su futuro se reviste de solidez en los felices hallazgos.

EL AZUL DE LOS LÁPICES

RAFAEL CORRECHER

VI PREMIO CÉSAR SIMÓN 2009

COL·LECCIÓ «CALABRIA POESÍA»

59 PÁGINES / 978-84-96545-93-9 / 9 EUROS

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2009

Hay que haber digerido la vida de manera satisfactoria para poder condensarla después como hizo César Simón y reproduce, encabezando el primer poema, el autor del libro que reseñamos, «Hoy, qué distancia/ qué diferente todo y qué lo mismo». Pero no podemos perder de vista, como indica la filosofía socrática, que la experiencia es radicalmente individual. El tiempo, el significativo, no lo que contiene, es lo que se repite, parece decir Correcher. Del paso del tiempo tiene Rilke un bellissimo poema, «La pantera», «Sólo, a veces, se aparta la cortina/ de la pupila sin ruido: una imagen/ cruza la tensa calma de sus miembros,/ y allá en su corazón deja de ser». El espejo que representan los ojos del felino de Rafael Correcher, en cambio, nos devuelve la inquietud del reflejo: «Los ojos de ese gato/ son dos interrogantes:/ ¿cómo guardar la textura de un beso?/ ¿La sal

que escapa/ entre los labios del ahogado/ serán sus últimas preguntas?». Decide que uno es a sus recuerdos lo que la ciudad a la niebla. «Pero la lluvia limpia su volumen/ y me queda haber sido,/ con la mirada abierta,/ tan sólo eternidad desde la bruma». Ajena a los dilemas de Heráclito, «el agua carece de memoria».

Las certezas apenas atrapan lo que irremediamente fluye, «apretar con las manos/ este aire», «inquieta no saber decir lo exacto», «No es posible que seas sólo polvo».

Confío en que en trabajos posteriores, podrá este poeta sobreponerse con fortuna a la fase descriptiva de la paradójica aflicción. Está en las inmediaciones de lograr un tono y pasar a la etapa reflexiva en la que saque un fruto más duradero del acontecer de los contrarios. *El azul de los lápices* abunda en esperanzadores indicios. Sirvan los felices hallazgos de este libro como aliento de la futura poética de Correcher. Incluimos entre lo más acertado «Paradise now», «Para qué te ha creado/ ese dios/ sino para ser mucho más que rastro/ bajo vientos que encuentran su paisaje/ oculto cada día en las arenas»; también Ciprés, «Porque los muertos nunca callan,/ presienten el vacío/ en las horas perdidas/ de los relojes,/ con el gesto

imposible/ soportan/ el peso equitativo de la tierra»; Lázaro, «Estás donde la fiebre no consume./ Intacto,/ como hijo de la piedra./ Este prodigio/ en el ascenso de la noche/ será resaca para el mundo./ La muerte, sin embargo, no te ofrece./ Te entregará, de nuevo,/ al curso inesperado de los ríos»; Percepción, «Vive un mar sobre el mar,/ y otro ser dentro de mí/ la percepción,/ siempre visible,/ del corazón azul/ al que precede»; y el Paisaje V, «La mañana es un hilo/ que no penetra/ el ojo de la aguja de tus sueños».

Se atisba el empeño de Rafael Correcher por ahondar en una honesta poética sin concesiones ni autocomplacencia. Podemos esperar que atesore en el futuro una calidad sostenida, soslayando decaimientos. A ráfagas conmueve, prometedora, el libro que hoy reseñamos.

□ Miquel Martínez
Lletres Valencianes, n.º 27

L'extraordinària vitalitat poètica de Jaume Pérez Montaner

Jaume Pérez Montaner (L'Alfàs del Pí, 1938) amb el seu nou poemari *Solatge* descobreix noves perspectives dins la seua consolidada trajectòria lírica.

SOLATGE

JAUME PÉREZ MONTANER

PREMI POESIA BENVINGUT OLIVER 2008

COL·LECCIÓ «POESIA», 13

PÀGINES 77 | 978-84-92435-21-0 | 12 EUROS

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2009

El professor i crític Jaume Pérez Montaner (L'Alfàs del Pí, 1938), després d'uns anys de silenci en la creació literària, ens torna a sorprendre amb un bell poemari, *Solatge*, de difícil catalogació d'entrada per l'amalgama d'interessos que s'hi troben i s'hi creuen. En efecte, d'una banda trobem una persistent remembrança i voluptuositat, d'altra, una nostàlgia dels records i del *carpe diem* fruïts i, per fi, unes amargues engrunes de l'enyor. Tot plegat ens duu a qüestionar-nos si es tracta d'un temps de retorns o d'oblits.

Ara bé, potser la definitiva praxi literària de Pérez Montaner surt en aquest poemari, com en altres anteriors, en la meravellosa transformació d'una conjunció d'anècdotes personals –viatges, amistats, l'eterna i impagable companya, Isabel– en categories, gràcies a la seua poderosa artesanía lírica, amb què el gran poeta d'Alfàs del Pí ha anat encastant la seua inigualable orfebreria.

A les constants preocupacions temàtiques de Pérez Montaner –crítica social i crítica, alguna vegada, dels polítics– hi apareixen altres temes com ara la lletgesa urbana –interessant tema ben poc tractat, l'insòlit poema «Notícies de la guerra» –un dels millors del poemari– el record per als amics desapareguts –B. Bonet, Jaume Fuster, M. G. Grau, C. Simon, J. L. Giménez-Frontín–, que ens recorda una preocupació de Ibn Jafaya a la seua edat.

La referència constant sobretot de l'alemany Rilke i d'altres poetes de llengua anglesa com ara Milton, Wordsworth, Ashbery, marquen el caràcter de les cites i, per supost, la lectura dels seus favorits. Tanmateix, la referència als versos de l'Estellés no encaixa gens amb la gravetat i ambició de *Solatge*. D'altra banda, hauríem de destacar composicions com «Sota el poema» o «Adéus», una mena de autoretrat amb voluntat d'epitafi, d'allò que el lector futur haurà de llegir de la seua vida i obra: «cansat de tot ara recorda el lloc/ on va teixir tenaç dies i afanys/ papers i obscurs presagis/ amb un ocult sentit/ que potser no sabia destriar...» .

Jaume Pérez Montaner amb la publicació del seu darrer poemari demostra fins quin punt la seua elaboració arte-

sanal en la lírica arriba a uns nivells altíssims per la seua capacitat de síntesi conceptual i metafòrica, que el manté des de fa temps, en un lloc destacat dins de la poesia catalana actual. Com a exemple del que diem us remet al poema «Paisatge» on hi veureu una sàvia combinació del paisatge físic amb una modèlica introspecció del jo: «un cel furtiu enllà de la finestra/ els tarongers/ la llum de plom sobre la plana/ els astres nus/ el vent sota les cames// des d'ací dalt potser/ és la paraula l'única defensa/ però el teu nom fluent// ha fet florir el fosc ramell del plor// sobre el teu cos ocells/ de vol precís i metàl·liques ales// t'obrin el pit i et rebusquen les venes/ i ara només et queda/ la imatge dibuixada del teu crit solitari».

□ Lluís Alpera
Lletres Valencianes, n° 27

De tan recta com és, la llei fa trampa

Com Homer, Vicent Penya fa el viatge –interior– a la recerca de qui som i on vivim (els valencians).

HOMÈRIDES

VICENT PENYA

PREMI IBN HAZM DE XÀTIVA

COL·LECCIÓ «BROMERA POESIA», 83

72 PÀGINES / 978-84-9824-435-9 / 14 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2009

És aquest un poemari molt treballat i meditat. Des del títol, *Homèrides*, que ja insinua i vertebrava el viatge obligat al qual es veuen abocats els valencians en la seua terra fins al viatge constant que ens duu del particular al general, del concret a l'abstracte.

Escrit en primera persona, aquest Homer valencià ens conta en versos blancs la seua peripècia vital, que es converteix en universal. Una peripècia que mescla amb habilitat les vivències íntimes amb les públiques i que, justament per això, aconseguix impactar el lector amb uns versos molt narratius que es mantenen a sobre d'una versificació força correcta i que li aprofita, a l'autor, per tensionar la sintaxi i evitar una excessiva prosaïcitat. Sembla que l'escriptor també és conscient d'aquest perill perquè procura acabar els poemes amb versos impactants o sentenciosos, però sempre més lírics.

El viatge –el llibre– està dividit en tres parts sense títol però encapçalades per unes citacions que ens indiquen clarament el sentit de cadascuna. A la primera, es centra més en la presentació del jo líric que tendeix a identificar-se amb l'autor amb poemes com «Tacte» on es presenta com una persona discreta i pragmàtica. En aquesta part, se senten les bases del pensament que creua

tot el llibre: qui és el poeta (amb referències claríssimes a l'estellesià «assumiràs la veu d'un poble») i com aquest, enfront del món, ha de contar –i contar és el viatge– el present, que és un simulacre d'igualtat: [Les regles] «no són, tanmateix, iguals per a tots».

A la segona part, ens explicita quins són els viatges: viure ací és un «èxode inextingible», alhora que des del jo d'ahir al jo d'avui també hi ha distància. És aquest un món dur, tant «que a més corres perill que naufrague el miracle / d'aquesta esperança que encara et sosté l'existència».

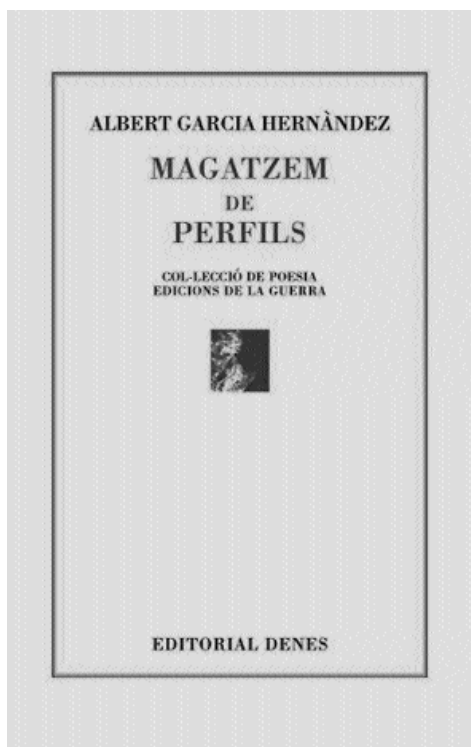
La tercera part és la de l'acceptació, la de la tristesa, la de la constatació: «De tan recta com és, la llei fa trampa», dirà. O, més endavant, «Qui ets tu, què pretens, a qui representes?» Per a acabar el viatge amb un darrer poema que duu per títol un explícit «Exili interior».

Voldríem destacar que, malgrat poder-lo localitzar en la nostra València, el llibre no és mai local, sinó ben universal i, per tant, extrapolable a tants exilis com provoca la nostra societat. I és que ens trobem davant d'un llibre sòlid, amb voluntat de reflexió i de proposta.

□ Josep LLuís Roig
Lletres Valencianes, n.º 27

El poema, com a magatzem dels moments viscuts

En aquest poemari, Albert Garcia Hernández ens fa un inventari d'allò que significa la vida.

MAGATZEM DE PERFILS

ALBERT GARCIA HERNÁNDEZ

XXVI PREMI MANUEL RODRÍGUEZ MARTÍNEZ

COL·LECCIÓ «EDICIONS DE LA GUERRA»

80 PÀGINES | 978-84-96545-96-0 | 9 EUROS

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2009

Des del començament, Albert Garcia volia ser poeta, imagine. I, per això, potser, la seua poesia gira constantment al voltant de dos eixos primordials: la paraula, l'escriptura, i la infantesa –la visió del món des de la infantesa–. És aquesta una constant de tots els llibres que li conec: des de *Talaies* (editorial Aguaclara, 2001), tot passant pels *Esperons nocturns* (v Certamen Marc Granell Vila d'Almussafes 2001, edicions 96, 2002) fins un llibre de títol ben significatiu: *El viatge d'allò que és dit* (edicions Bromera, 2002) del qual voldria citar un poema que duu per títol «Veus» perquè defineix perfectament la seua voluntat poètica i justifica el seu devenir fins al poemari actual: «La primera infantesa és la cambra desorbitada. / La balma de pedra dubtosa, / la cosa de la solitud, / la llum tèrbola que pot sostenir / una llum creixent des d'un quart d'incertesa. // La memòria entela transparència / perquè confon mans i vocals / en l'ocellam que mou / sortilegis, raresa, companyia. // Un plor desfulla el buit entre llençols de llenguatge. / Qui brama així sembla vençut / quan més ha decidit trencar el seu silenci.»

I és que aquesta/es veu/s poètica/es segueix/en sent clau al seu nou llibre, *Matzem de perfils* (XXVI Premi Manuel

Rodríguez Martínez-Ciutat d'Alcoi). Perquè una de les definicions que resumeix el món –on viu i on vivim– és el de «paradís tossut».

Fet i fet, tota l'estructura del llibre i dels poemes gira al voltant de la capacitat –de què gaudeixen els xiquets– de veure el món i les coses amb sorpresa. Les cinc parts del llibre són més temàtiques que formals. Perquè sempre busca sorprendre'ns –en l'amor i el desamor, en els paisatges urbans, les persones, l'amistat– des d'aquesta òptica que permet veure la cambra com una superfície desorbitada, alhora que permet anar a l'essència de les coses i les persones amb una perspectiva que aconsegueix fer recapacitar el lector.

□ Josep Lluís Roig
Lletres Valencianes, n° 27

Zoom impressionista

La col·lecció de poesia de l'editorial Perifèric publica la traducció d'un llibre representatiu de Cesáreo Sánchez Iglesias, *El rostro de la tierra*, exponent consolidat de la generació gallega dels 80. Coherent i ambiciosa, la seua obra assoleix una veu personalíssima dins l'èxit generacional.

EL ROSTRE DE LA TERRA

CESÁREO SÁNCHEZ IGLESIAS

TRADUCCIÓ DE XULIO RICARDO TRIGO

COL·LECCIÓ «POESIA», 14

173 PÀGINES / 978-84-92435-27-2 / 15 EUROS

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2009

Conec de fa temps –en gallec– l’obra poètica de Cesáreo Sánchez Iglesias. Ha aconseguit una cartografia personal del sentiment: la vida en micro és macro; n’utilitza una estructura poètica que s’hi adiu: vers curt, immersió breu, somni lleuger. Com assenyala el prologuista i traductor, Xulio Ricardo Trigo: «Les seves metàfores van a l’encalç de l’essència, fins i tot del silenci, però és aquell espai on el silenci significa».

En els millors moments del llibre, el poeta reuneix concepte i profunditat lírica: «Amb els ulls trists/ mires la vida/ sense interrogar-la.» o «És la pluja/ desplegant-se en cercles/ entre el cel i tu/ entre el cor i tu/ entre el sempre i el mai». La plasticitat, una altra de les seues qualitats, funciona quan desenvolupa un concepte, «Davant l’immens./ Descalça./ Ingresses en la calma/ de la teva tardor./ T’escolto tal com ets/

herba anònima i amiga./ Plou a l'íntim de la llum./ Plou calladament./ Aprens el teu ésser/ per als que et cerquen». La dimensió lírica prospera, puntualment, amb suport metafísic.

Advertim la intencionalitat de crear una estructura poètica oberta, de mar assequible, domèstica, pròxima i independent alhora. «Potser la imatge més encertada en parlar de la seva poesia tindria a veure amb una de les seves dèries més preades: la mar com a metàfora de l'existència», precisa Trigo. N'hi ha un distanciament de la cosa observada que possibilita la lucidesa de l'autor. També un cert tarannà d'ingenuïtat naïf, «Com l'ametller vestit/ només amb flors:/ Silenci florejat».

Poesia marítima. Dualitat (Amada/ Terra) omnipresent, omniscient, totpoderosa, atàvica, tribal, matriarcal. Però també lleugera, en constant formació, canviant, efímera. «Que ets la que va i porta/ altres amb ella. /Sota un altre cel./ En l'instant fugitiu». I encara, inquietant, «Qui pot trobar/ el teu cor?». Sobretot, «Et somio corporal/ estesa/ a sobre dels sentits, absent».

Pictòrica impressionista, més que respostes raonades trobarem breus tresors: és groga la centralitat del temps, el paisatge és ésser de la reencarnació, la llum viu dins l'ombra.

En certs moments, el poeta s'acosta a la fructífera confessió: «Vida per a qui la viu/ com un cos abrusat/ per a qui l'amor és/ una manera de morir/ de la mà dels exèrcits/ de la nit amb la seva llança», i també, «Sabem allò que no som./ Als fins marges del cel/ llegim els dies./ Del que ens perdem/ i dels guanyats atorgats/ només sabem nosaltres». Sembla que res d'irreversible està en joc, que els paràmetres existencials d'*El rostre de la terra* transiten per variables incruentes.

Sánchez Iglesias, en molts casos, comença millor que acaba els seus poemes, però amb notables excepcions, «El teu rostre il·luminat/ és l'ombra/ de la teva ombra il·luminada.» El poeta hauria d'haver sigut més selectiu i presentar-nos només els poemes més redons.

Magnífica aposta. La riquíssima literatura gallega (Castelao, Risco, Blanco Amor, Otero Pedrayo, Méndez Ferrín) ens esperen.

□ Miquel Martínez
Lletres Valencianes, nº 27

Talaia del silenci

Antoni Defez i Martín (València, 1958), doctor en filosofia, és també autor dels poemaris *Pas insomne*, *La fam del guepard*, *L'arc de la mirada* i *Els haikús de Ciutat Vella* pels quals ha estat guardonat. També ha publicat diversos assaigs –com *Música i sentit. El cas Wittgenstein*– i, actualment, és professor a la Universitat de Girona.

Incert moviment és un poemari dividit en 8 parts formades per grups de 4 a 6 poemes cadascuna. Potser és aquesta irregularitat jazzística, sincopada i fragmentària de les parts la que avança la incertesa amb què s'eixampla el tractament temàtic del poemari: la vida sotmesa a la dalla de l'innascible compàs del temps.

«Respiració difícil», la primera secció, obre les primeres pistes de la convivència difícil amb el temps, materialitzat com una incomprensió entre allò que flueix –la música– i allò que verbalitza una letargia a l'aguait –la gata (que després serà òliba o mussol). També es tracta, aquesta primera embranzida, d'una confrontació vertical –el fum vs. la terra– que continua en «Silenci i calima», i que costa de travessar a causa de la seua densitat, la qual només amb la innocència d'imaginar o de recordar

INCERT MOVIMENT

ANTONI DEFEZ

PREMI VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

COL·LECCIÓ «BROMERA POESIA», 81

88 PÀGINES / 978-84-9824-433-5 / 14 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2009

un llum encès pot ésser vençuda. Per això, tot endinsant-se en el text, en «Crit inútil» deriva cap a un atac palpable, com el fred que avança davant la indefensió del subjecte poètic que se sap plantant-li cara a «una inevitable i densa mort anònima» contra la qual tot és inútil, àdhuc les paraules, «l'espectacle de les síl·labes». Ni el llenguatge serà la taula que el salve del segur davallament. La vida seran dubtes, titubeigs que no estalvien de la inevitable fi.

Com un parèntesi, «Vents com sabres», la tercera part, es demora en l'observació d'allò que ha estat producte del temps: pedres, òxids. Explora i espera com l'òliba, l'au de la saviesa, l'observadora atenta i vigilant de l'àgora.

«Ment buida» s'enfronta a la negació del que som per tal de no esdevenir objecte de reflexió i defugir així responsabilitats amb u mateix. És el poema «Incert moviment» el que dóna la clau d'aquesta fugida cap al no-res: «És l'incert moviment / de no creure els arbres que veus, / de no sentir teu el teu dolor, el teu adéu, / de no viure entre aquestes abstraccions / dites tu i jo, i vosaltres». Però de res no aprofita escapar «com si fos possible guanyar el blau!». Aquesta constatació d'un fracàs sabut, aquesta desolació, enfila cap a la part «D'aigua estancada», on tot respira mort, un riu

que expira, fang gris, silenci d'algues i «aquella muda inquietud».

A «Vidre blanc», la sisena part, creixen les barreres, els cràters, els cingles que retornen les veus i ho ofeguen tot en el silenci, «retruny de celada geografia /.../ callades extensions, / l'espai desert de la mirada». I els entrebancs condueixen a «Fum adormit», on segueix amb els refugis, els llacs estancats, la idea carmelitana del desert com indret allunyat i emboscat en el qual fondre's amb la natura per tal de comprendre la magnitud de la creació. I aquesta desolació és la que avança la darrera part, «Entre rèptils i runes», on el subjecte poètic declara la voluntat eremita que vol aconseguir, i és llavors quan proclama el seu desig: «si fos possible abandonar / i encara ser ull atent, quiet». Es tracta d'assolir l'existència d'un mirador privilegiat, una terrassa des de la qual veure com passa la vida, tot sentint com es passa per ella, i allunyat alhora del seu tràfec. Atalaiant el silenci, «com l'animal nocturn /.../ clam, mussol i respiració lenta».

□ Pasqual Mas i Usó
Lletres Valencianes, n° 27